MIELIPIDE

Milloin viimeinkin huomattaisiin, että kotoinen jokirapu vaatii elääkseen puhtaita ja turvelietteettömiä vesistöjä? **NIMIMERKKI MP KOMMENTOI VERKOSSA RAPUSTRATEGIAN JULKISTUSTA**

LUKIJALTA

Lapin ammattikoulutuspaikat katoavat

Eri puolilta Suomea on kuultu, että maamme ammattikoulutus joutuu alkaneen vuoden aikana suurten menoleikkausten kohteeksi. Ennakkotietojen mukaan Lapista häviäisi 30–50 prosenttia nykyisistä koulutuspaikoista.

Luonnonvara-ala, johon muun muassa maatalousopetus kuuluu, on supistusten kohteena muiden mukana.

Menneiltä vuosilta on kuitenkin kokemuksia siitä, kuinka koulutus, neuvonta ja valtion tukitoimet ovat vaikuttaneet ratkaisevasti Lapin maatalouden kehitykseen.

1960- ja 1970-luvuilla siirtyi Lapista väkeä Etelä-Suomeen ja myös Ruotsiin niin paljon, että voitiin puhua väestöpaosta. Maatalous menetti osan työvoimastaan, ja koko elinkeino näytti olevan näivettymässä.

Asia koettiin alueella vaikeana, mutta valtiovalta katsoi Lapin tilanteen sellaiseksi, että siihen piti puuttua. Taantuva kehitys oli pysäytettävä.

Kuusikymmenluvun maatalouspolitiikka – peltojen paketointi ja lehmien tappomääräykset – rasitti Lapin maataloutta keskimääräistä enemmän. Samanaikainen metsätöiden väheneminen aiheutti suuren muuttoliikkeen.

Ymmärrettiin, että pako maataloudesta oli välttämättä saatava pysäytetyksi. Elinkeinon piirissä oli saatava aikaan aivan perustavaa laatua olevia uudistuksia. Tila- ja karjakokoja oli kasvatettava. Samalla todettiin, että navettakanta vaati lähes täydellistä uusimista.

Tässä myötätuulessa navettarakentaminen saatiinkin ripeään vauhtiin. Suorat tuet nostettiin kolmessa pohjoisimmassa kunnassa 60 prosenttiin kustannuksista, Keski-Lapissa 40:een ja läänin eteläosassa 20 prosenttiin. Muu osa kustannuksista oli halpakorkoista lainaa.

Myönteiseen tukipäätökseen vaikuttivat monet vaikutusvaltaiset tahot. MTK oli hankkeen merkittävä taustavoima.

Liiton puheenjohtaja Heikki Haavisto kutsuttiin Rovaniemelle puhujaksi karjantarkkailun 65-vuotisjuhlaan. Eduskunnan maatalousvaliokunnan puheenjohtaja, sittemmin maatalousministeriksi noussut Toivo Yläjärvi, vieraili Lapissa tutustumassa tilanteeseen. Maatalousministeriö tuki maatalousvaliokunnassa tehtyä aloitetta, ja laki tukitoimista saatiin voimaan 70-luvun lopulla.

Tukipäätösten seurauksena alkoivat Lapin Maatalouskeskuksen rakennustoimistojen ovet Rovaniemellä ja Kemissä aukeilla tiheään. Enimmillään uusittiin 250 navettaa yhden vuoden aikana. Utsjoella rakennettiin 22 navettaa; 1970–1990-lukujen tilastoista käy selville, että noina vuosina Lapissa uusittiin lähes 2 000 navettaa.

Alkaneesta kehityksestä oli monenlaisia seuraamuksia. Savottamiehistä ja samoin Ruotsista saapuneista paluumuuttajista tuli karjamiehiä. Työtä löytyi tilan piiristä, ja talviset savottatyöt jäivät vähemmälle.

Työkulttuurin muutos oli hämmästyttävän nopea. Rehunviljely tehostui, ruokinta täsmentyi ja karjantuotokset nousivat kohisten. Niinpä 80-luvun lopulla Lapin tuotokset nousivat valtakunnan kärkeen.

Koulutuksen merkitys korostui samanaikaisesti. Maatalouskoulut saivat riittävästi oppilaita. Tuolloin pidettiin lähes jokaisessa kunnassa kolme kuukautta kestävä maatalouskurssi ja useita kuukauden ja kahden viikon kursseja.

Maatalouskeskus hoiti pääosan opetuksesta, rahoittajana toimi ammattikasvatushallitus.

Silloinen Lapin Maatalouskeskuksen puheenjohtaja Akseli Paarman totesikin, että Lapin viljelijäväki alkaa olla ”maamieskoulun” käynyttä.

Elämme jälleen maatalouden murroskautta. Vallalla on supistuva suuntaus. Esimerkiksi Lapissa tuotettiin enimmillään yli 110 miljoonaa litraa maitoa vuodessa, nyt reilut 80 miljoonaa.

Koulutuksen tarve ei ole loppunut, eikä sen saatavuutta ole vara vähentää. Suomen maatalous tarvitsee nyt samanlaista arvovaltaisten vaikuttajien tukea kuin Lappi sai tuottajajärjestöltä, eduskunnalta ja maataloushallinnolta aikana, jolloin pohjoisimman maatalouden toimintaedellytykset olivat loppumassa.

Erkki Raudaskoski
Rovaniemi

KARI SALONEN

Arvi Pöyhönen ihmettelee puun hinnoittelua hankintakaupoissa.

Harvennushakkuu avohakkuun hinnalla

Pääte- ja harvennushakkuiden hintaero on merkittävä, kymmenen euron kahta puolen kiintokuutiota kohden.

On ymmärrettävää, että pystykaupoissa harvennuksilla ja päätehakkuilla on eri hinta. Tuleehan harvennusten teko ja ajo kalliimmaksi kuin avohakkuu, jossa ei tarvitse varoa pystyyn jäävää puustoa, valikoida poistettavia puita, eikä suunnitella ajouria.

Poikkeuksen tekee hankintakauppa. Niissä myyjän tienvarteen toimittamat puut ovat ostajalle samanarvoisia siitä huolimatta, onko ne hakattu harvennuksilta tai avohakkuulta. Hakkuu- ja ajokuluthan ovat korjuun vaikeusasteesta riippumatta hankintamyyjän kuluerä, eikä firman, kuten pystykaupoissa.

Näin ollen firma voi maksaa hankintamyyjälle myös harvennuksilta päätehakkuuhinnan. Ylispuiden poistossa ja poimintaharvennuksissa saa silloin tukinkorjuullekin työpalkan.

Työn hintahan hankintakaupoissa tukkipuun osalta eniten närästää.

Omissa pikku hankintakaupoissani hintaero eri firmojen kesken väljennyshakkuissa suhteessa avohakkuuseen on ollut suurimmillaan kaksitoista euroa.

Väljennyshakkuun tarjouskilpailussa hankintana yhden ostajan hinnoittelu meni avohakkuuhinnoittelun mukaisesti, toisen ostajan harvennushakkuun hinnalla, ja kolmannen siltä väliltä.

Arvi Pöyhönen
Suonenjoki

Oppositiossakin kannetaan vastuuta

Entinen maatalousministeri Heimo Linna kirjoitti otsikolla ”Perussuomalaiset eivät kanna vastuuta” (MT 31.12.). Linnan huolena on kaavaillut kuntien pakkoliitokset, jotka hänen mukaansa perussuomalaiset olisivat voineet hallituksessa torjua.

Peruskysymys on, mitä tarkoitetaan vastuun kannolla. Kenelle puolue on vastuussa ja mistä?

Jos äänestäjiltä saa valtakirjan eduskuntavaaleissa vastustamalla Kreikan ja muiden holtitonta taloutta harjoittaneiden maiden tukemista, niin ei kai silloin puolue voi mennä hallitukseen jakamaan miljardeja näille maille. Tämä olisi äänestäjien luottamuksen pettämistä.

Koska Kreikan tukipakettien hyväksyminen oli hallitukseen osallistumisen ehtona, niin hallituksessa ei nähdä perussuomalaisia ministereitä ”vastuuta kantamassa”.

Kokoomuksen ohjelmassa ovat kuntaliitokset. Eihän keskustakaan voinut osallistua hallitukseen, joka ajaa liitoksia.

Hallitusohjelma ratkaisee, mitkä puolueet hallitukseen osallistuvat. Keskusta tuskin istuisi hallituksessa, jonka ohjelmassa olisi ”tapa talonpoika päivässä” maataloustukia leikkaamalla.

Pääministeri Katainen toistelee tämän tästä vastuullista politiikkaa ja vastuunkantoa, joka on siis toisin sanoen kokoomuksen saneleman ohjelman toteuttamista. Tätäkö on Linnan ”vastuullinen demokratia”?

Koska tässä pelataan järkyttävän kovin panoksin, tulevaisuus tulee näyttämään synkästi todelliset vastuunkantajat.

Jos Kataisen hallituksen lainatakaukset lankeavat maksettaviksi Kreikan maksukyvyttömyyden takia, vastuun kantavat myös perussuomalaiset veronmaksajat. Poliittinen vastuu kannetaan vasta vaalien jälkeen ääntenlaskun aikaan.

Demokratiassa tehdään enemmistöpäätöksiä, mutta enemmistöön ei ole pakko kuulua kuten totalitaarisissa valtioissa. Vaalien välisenä aikana kansan mielipidettä ei kysellä, vaikka gallupit sanoisivat, että enemmistö kansalaisista on sitä mieltä, ettei Kreikalle pidä antaa lisää tukieuroja.

Matti Seppälä
sitoutumaton kriitikko
Iittala, Hämeenlinna

Kilpailuvirasto tuottajahintoja tutkimaan

Kilpailuvirasto voisi Valion sijasta alkaa selvittämään tosissaan syytä siihen, mistä syystä maataloustuottajat joutuvat myymään tuotteensa markkinoille alle tuotantokustannusten. Edes EU-tuet eivät riitä kattamaan tätä vääristymää.

Kauppiaat voivat aina tarvittaessa nostaa hintoja, mutta maatalousyrittäjät eivät voi. Miksi eivät voi?

Tästä asiasta ei voi syyttää vain EU:ta, sillä Suomen omissa markkinatalouden direktiiveissä on jotain pahasti mädäntynyttä.

Maataloustuotteet eivät sovi globaalin markkinatalouden pörsseihin keinottelijoiden ja sijoittajien pelinappuloiksi. Jokainen ihminen tarvitsee ruokaa joka päivä.

Sixpack

Kauppa voi aina nostaa hintoja, mutta maatalousyrittäjä ei voi. Miksi näin? Sixpack kysyy.

Terveyteen vaikuttaa monta asiaa

Ravitsemustieteen professorin Mikael Fogelholmin mielestä runsas lihankäyttö ennustaa monia sairauksia (MT 14.1.).

Japanin Okinawan saarella on yli satavuotiaita asukaslukuun suhteutettuna enemmän kuin missään muualla.

Okinawalaisten pitkän iän salaisuus on erittäin antioksidanttipitoinen, niukka, suurimmaksi osaksi kasviksista koostuva ruokavalio, jossa proteiinilähteet vaihtelevat ja punaisen lihan käyttö on vähäistä.

Eläinkokeissa on todettu, että energiansaannin rajoittaminen lisää elinikää, ja normaalipaino ehkäisee monia elämää lyhentäviä sairauksia.

Okinawalla mestari Ueharan kotisaarella on hauska sanonta: ”70-vuotiaana olet vielä lapsi, 80-vuotiaana nuorukainen. Ja kun olet 90-vuotias ja joku tulee kutsumaan sinut taivaaseen, lähetä hänet pois ja pyydä palaamaan takaisin, kun olet satavuotias.”

Okinawalaiset eivät harrasta kunto- vaan hyötyliikuntaa ja viettävät muutenkin aktiivista elämää.

Hyvän terveyden ja pitkän eliniän kolme peruspilaria ovat: terveellinen, okinawalainen ruokavalio, kohtuullinen liikunta ja päivittäinen rentoutuminen, hiljentyminen, meditaatio tai miksi sitä kukin kutsuukin.

Taito Taskinen
Kuopio

Pelletin jakelu ei toimi

Pelletin käytön lisääntymiselle lämmityksessä olisi tällä hetkellä iso tilaus. Kuitenkin käytön lisääntymistä haittaa, että pelletin jakelu on hoidettu luokattomasti.

Ei voida lähteä ajatuksesta, että pellettilämmittäjä varastoi koko talven tarpeen kerralla, jos jostain sattuu pellettiä saamaan.

Jos talviaikana pellettiä ei saa ostaa vastaavasti kuin kevyttä polttoöljyä, homma ei toimi. Tilauksesta saa olla viikon toimitusaika tai vaihtoehtoisesti suursäkkejä on oltava myyjillä jatkuvasti saatavilla.

Nyt näin ei ole. Pelletin toimittajat vetoavat raaka-ainepulaan ja katkaisevat toimitukset keskellä lämmityskautta. Jos pellettiä valmistaa myyntiin, tulee pitää huoli siitä, että myytävää riittää. Muuten kuluttaja ei uskalla vaihtaa lämmitysmuotoa.

Venäjältä pellettiä onneksi saa. Ihmetyttää, mistä heillä riittää raaka- ainetta suomalaisia valmistajia enemmän.

Kari Jokisalo
Jämijärvi

Ota kantaa tekstiviestillä

- Harmittaa, suututtaa, ilahduttaa, ihmetyttää?
- Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa lähettämällä se tekstiviestillä numeroon 173 172.
- Viestin enimmäispituus on 160 merkkiä ja yhden viestin hinta 50 senttiä.
- Viestin alkuun tunnus MT LU.

Kielioppia

Pakkoruotsia maailman tappiin, vaikka kahdeksan kuntaa näki venäjän tarpeen.

Naurettavaa

Ajourat

Ajouravälin harvemmaksi, niin metsissä saa myös Harverilla, eikä tule maastovikoja.

Harveri

Palautetta

Irja Mäkitalon kirjoituksessa turkistarhauksesta (MT 16.1.) paistaa läpi huono omatunto ja siinä on selittelyn makua.

Ei nimimerkkiä

Kiitos Irja Mäkitalolle. Ihanan viisaasta tekstiä vierasyliössä 16.1. **S.P.**

Vastine SAK:lle

Jos maa- ja metsätalousmaa pannaan kiinteistöverotettavaksi, loppuu Suomessa jokamiehenoikeudet.

Jotakin rajaa

Valiosta

Ei Valio pyrkinyt kaatamaan itseään paljon suurempaa Arlaa, vaan pienet kotimaiset kuten Satamaidon. Onneksi tämä estettiin. **Pyry**

Finnairin Vehviläinen, tule Valioon. Ei tarvi pelätä omistajaohjausta.

Ei nimimerkkiä

Kielistä

Kielet on valittu taloudellisten etujen perusteella. Kansat vaihtoivat kieltään kautta historian sen mukaan, kenen kanssa vauraus lisääntyi.

Ei nimimerkkiä

Vastaus

Ei Atria vasikoita synnytä. Itse te haluatte lehmien poikivan syksyllä ja talvella.

Valivali

VIERASKOLUMNI

Me, uskomattoman onnekkaat

Me olemme kaikki aivan poikkeuksellisen onnekkaita, tai ainakin poikkeuksellisen onnekkaiden jälkeläisiä. Ajattele: kaikki, aivan kaikki meidän esivanhempamme ovat kautta koko elämän historian eläneet niin pitkään, että ovat saaneet ainakin yhden lisääntymisikään ehtineen jälkeläisen.

Miljoonia ja taas miljoonia peräkkäisiä onnekkaita sukupolvia!

Eiväthän he kaikki olleet ihmisiä, eivät edes selkärankaisia, sillä onnekkaiden esivanhempien ketju ulottuu aina elämän alkuvaiheiden tiheään hämärään.

Miljoonia peräkkäisiä onnistumisia, miljoonia arpajaisia, joissa päävoitto, eloon jääneet jälkeläiset, osuu kerta toisensa jälkeen kohdalle. Todennäköisyys tällaiselle onnistumisten ketjulle on äärettömän pieni – mutta silti olemme tässä pohtimassa sitä.

Onnekkuudella ei ole juuri mitään tekemistä onnellisuuden kanssa, vaikka molemmat käsitteet johtuvat samasta kantasanasta. Onnekas on se, joka välttää kuoleman ja onnettomuuden.

Onnellisuus on sisäinen tuntemus omasta hyvästä olosta, eikä se riipu kovinkaan paljon vauraudesta ja ulkoisten olojen erinomaisuudesta.

Emme tiedä, kuinka kauan ihminen on edes voinut olla onnellinen. Se on tunnetila, johon liittyy tietoisuus omasta itsestään, ja ehkä myös kyky vertailla omaa olemistaan toisten menestykseen. Onnekas voi olla vaikka ameeba, joka välttyy joutumasta rataseläimen suuhun, mutta luultavasti vain ihminen voi olla onnellinen.

Jotta käsittäisimme poikkeuksellisen onnekkuutemme, pitää kerrata joitakin perusasioita. Aivan valtaosa eliöistä kuolee ennen kuin ehtii lisääntyä. Made laskee miljoonia mätimunia, joista ani harvasta varttuu kutukypsä made. Suurin osa tuhoutuu jo mätimunina tai pikkupoikasina ja joutuu toisten eliöiden ravinnoksi.

Näin on ollut ihmisenkin laita. Vasta vajaan sadan viime vuoden ajan tilanne on vauraissa länsimaissa ollut sellainen, että valtaosa lapsista varttuu aikuisikään.

Olemme lenkkejä tähän asti katkeamatta jatkuneessa ketjussa, mutta emme voi ennustaa, etteikö ketju katkeaisi joskus tulevaisuudessa. Emme pysty takaamaan edes seuraavan sukupolven onnistumista, mutta voimme toivoa, että elämän ketju jatkuu tulevaisuuteen niin kuin se on jatkunut tähänkin asti.

Toivotaan, että jotkut ikäpolvestamme ovat niin onnekkaita, että heidän jälkeläisensä elävät vielä 50 miljoonan vuoden kuluttua.

Moni ympäristönsuojelija on pikemminkin toivonut ihmisen nopeaa häviämistä. Moni on nähnyt sen ainoana mahdollisuutena maapallon pelastumiseen, kun ihminen näyttää ahneudellaan tuhoavan luonnon ja samalla oman elämänsä edellytykset. Niin minäkin ajattelen synkimpinä hetkinä.

Joskus optimismi voittaa. Jotta ihminen voisi olla elossa 50 miljoonan vuoden päästä, hänen on täytynyt oppia elämään luonnon ehdoilla eikä repiä ”suurten” liikejohtajien tapaan kohtuuttomasti kaikkea hyvää itselleen.

Emme tiedä, minkä näköisiä ovat ja miten elävät jälkeläisemme 50 miljoonan vuoden kuluttua, mutta sen tiedämme, että he eivät voi elää yksin.

Selviytyäkseen he tarvitsevat muita lajeja, toimivan ekosysteemin, kasveja, jotka tuottavat happea ja ravintoa. Selviytyäkseen heidänkin on suojeltava luontoa.

SEPPO VUOKKO
on luontokirjailija Savitaipaleelta.

VERKOSSA SANOTTUA

Lannanlevityskielto turhauttaa edelleen

Lannanlevityksen ongelmat nousivat MT:n verkkolehdessä pintaan, kun ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) kävi MTK:n toimihenkilöiden kokouksessa keskiviikkona.

”Vai että olis paska valunut lumettomilta pelloilta vesistöihin. Idioottimainen väite. Kysymyksessä oli vain uskontomainen päivämäärän pyhyyteen takertuminen nimenomaan käytännön todellisuus uhraten”, puhisi Kartsa.

”Saksassa olen nähnyt lannanajoa keskellä talvea. Suomalaiset liioittelevat, EU-direktiivi vain suositus”, väitti nimimerkki Vihreät tuhoavat Suomen.

”Vesien pilaantuminen johtuu nykytiedon valossa suurelta osin puhdistamoiden juoksutuksista. Kapasiteettipula ja puhdistus ei onnistu. Vai mikä selittää Vaasan yläpuolella olevan meren puhtauden vaikka Pohjanmaalla on maataloutta rutkasti? Likaisemmat alueet Turku ja Helsinki -jättipopulaatioineen!” hän jatkoi.

Jotain rotia kääntäisi myös suojelun kärjen jätevesien puhdistamiseen:

”Suurimmassa osassa jäteveden puhdistamoja juoksitetaan p*skat suoraan jokiin jo vähänkin rankemmassa sateessa vailla mitään mittauksia (mitkä pitäisi olla lakisääteiset). Mutta näitähän ei kukaan valvo.”

Keskusteluketjuun puuttui myös MTK-Pohjois-Savon järjestöagrologi Jari Kauhanen toteamalla, että syksyn lannanlevitys olisi vielä pystytty tekemään heti (lain antaman takarajan)15.11. jälkeen monella tilalla lumettomaan ja yöpakkasen puremaan, pintakuivaan maahan.

”Ympäristöhallinto ei katsonut todellisia levitysolosuheita perusteeksi joustaa aikarajasta. Lumiseen maahan eivät viljelijät olleet lantaa levittämässä.

Lantaongelmat jäivät tiloille kevättalven hankien keskelle. Nyt on yhteisesti haettava nopeasti tilakohtaisia ratkaisuja, jos lantavarastot uhkaavat tulvia yli ennen, kuin lantaa pääsee asetusten mukaan keväällä levittämään.”

Puheet vastaan teot arveli suorastaan, ettei ministeriltä löydy aitoa myötätuntoa maaseudulle:

”Ville pelaa kaksilla korteilla. Toisessa paikassa lausunnot ovat päinvastaisia. Pienenä konkreettisena hyvän tahdon eleenä maaseudulle, hän voisi esim. hyväksyä hevosen lähes briketöityneen lannan polton stokereissa.”

Kallis sähkö

Vastuun pakoilijat kommentoi tiistaina ilmestynyttä uutista sähkön siirtohintojen noususta:

”Sähkölinjat ovat retuperällä koska sähköyhtiöt ovat ulkoistaneet linjahuolto porukat, mutta silti perineet siirtomaksuja. Kuluttajat ovat jo kerran maksaneet linjojen huollon. Fortum sijoitti nämä varat Venäjän kaasuvoimaloihin.”

”Kaapelointi luo sellaisia lisäkuja siirtohintoihin, että aggregaatti saataisiin niillä hinnoilla jokaiseen talouteen. Toiseksi, sähkönsiirto-ongelmat ovat aika harvinaisia. Meteli yleensä siitä, että vasta sitten herätään, kun kahvinkeitin ei toimi aamulla mökillä”, tuumi puolestaan Reponen.

Hän esitti toiveen, että sähkölaskussa eroteltaisiin sähkön hinta ja oheiskulut.

KAIJALEENA RUNSTEN
www.maaseuduntulevaisuus.fi